Anul II. — Nrul 31 Prețul unui exemplar 4 Lei. Timișoara, 29 Iulie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. A. C. CUZA

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Cu ce mijloace lucrează partidele românești în străinătate

Eram în străinătate când mi-a venit știrea unei manifestațiuni național-țărăniste la București. Ca orice student român care se interesează de mișcările cari se produc în țară, am căutat să cunosc opiniunea franceză asupra acestui fapt căruia nu i sa dat o deosebită importanță.

Cu toate acestea durerea m'a cuprins când am luat la cunoștință că în fruntea acelei mișcări era un oarecare **Cristescu**, unul dintre cei mai aprigi propagatori al bolșevismului. Deci partidul național-țărănesc nu-și dă seama că astfel încurajează ceva ce nu se poate asemăna cu nimic fiind mai prejos de cât orice s'ar afla pe acest pământ încredințat oamenilor de Dumnezeu.

Fiind întrebat de către domnii profesori și studenți, am încercat a desminți această faptă rușinoasă, care era începutul unei serii, cari numai dezastruoase pot fi pentru țara românească.

Nu peste mult timp i-au la cunoștință că o Adunare Generală a Partidului poporului va avea loc în frumușul oraș bănățean Timișoara.

Nu i s'a dat prea mare importanță, când la vre-o 3—4 zile citim în ziarele franțuzești că **în România—Banat a izbucnit revoluția.** De cine era făcută această revoluție. De partidul d-lui I. Maniu. De fapt revoluția cunoscută în străinătate nu era altceva decât o bătae simplă la o întrunire. Nu caut să analizez această faptă urâtă care a fost calificată de tot omul cu puțin raționament, de un fapt potrivit de a compromite pe bănățeni.

Unde mai punem că pe timpul, când studenții au început prin mijloace legale să stârpească rasa jidovească care ne sufocă, în fruntea cărei mișcări este un om, ba chiar mai mult de cât un om, un apostol venerat și înțeles de toți studenții după cum ucenicii Domnului au venerat și înțeles pe Isus Christos și acel om este d-l prof. A. C. Cuza, — toată presa național-țărănistă urla zicând cum se poate permite astfel de lucruri într'o țară civilizată, și întrebuința totfelul de cuvinte grosolane la adresa tineretului patriotic. Erau fapte rușinoase după mentalitatea „naționalilor" pentru că acele mișcări erau făcute contra jidanilor cari s'au milostivit să finanțeze partidul d-lui I. Maniu.

Încă una dintre gafele național-țărăniștilor întâmplată de astă dată nu în România și nu făcută în mod direct de ei ci datorită patriotismului lor — dacă se poate spune — exagerat — cel puțin așa susțin ei.

Faptul s'a petrecut în ultima ședință a Parlamentului francez, la Paris.

In ultima ședință, în care după votarea unui proect de lege urma ca d-l Poincaré să urce la tribună, în ultimul moment un deputat socialist: Bergery, cere voie să facă o interpelație. D-l președ. al Camerei nu mai era în drept să o acorde deoarece dăduse cuvântul d-lui președ. al Consiliului de miniștri, d-lui Poincaré, care permite lui Bergery să-și facă interpelația asupra condițiunilor în care guvernul francez să autorizeze un împrumut pentru România.

Las să urmeze în traducere ședința Camerei după „L'Echo de Paris":

D-l Bergery luând cuvântul își exprimă neliniștea văzând că Franța acceptă emisiunea unui împrumut la care — zice el — guvernele streine nu a voit a se asocia. Expune motivele neliniștei sale: Am cerut noi garanții? Guvernul Român plătiește? etc. Insă Bergery nu întârzie a arăta adevăratele motive a intervențiunei d-sale și a ne permite să deducem cari sunt inspiratorii săi.

Termină zicând că de fapt el crede că acest împrumut nu servește de cât la consolidarea în România a unui regim care nu are nimici liberal — după cum se dovedesc închisorile supraopulate de prisonieri politici.

Camera mirată murmură, însă se aude vocea d-lui Poincare.

D-l Poincaré: Cunosc motivele acuzei aduse guvernului român!

Bergery: Voiu cere să mi le dați!

Nu cred ca să putem angaja interesele franceze pentru a salva partidul liberal, ori cari ar putea fi avantagele împrumutului: recunoașterea datoriei de război de exemplu.

D-l **Poincaré:** Ceeace d-voastră spuneți este copilăresc. Acordul este făcut asupra datoriei de război.

Bergery: Ori cari ar fi avantagele, eu nu cred ca guvernul să poată încuraja împrumutul român.

D-l Poincaré pe banca ministerială este foarte nervos, însă ascultă pe d-l Uhry, cre întreabă dacă împrumutul român trebue să servească la lucrări din cari ar putea beneficia industria franceză.

După aceia d-l Poincaré dă Camerei cele mai clare explicațiuni referitor la împrumutul în chestiune:

Ascultând pe d-l Bergery și d-l Uhry eu mă întreb dacă sunt d-l Brătianu și dacă eu am a răspunde unei interpelațiuni a opoziției național-țărăniste.

Din partemi, eu nu cunosc de cât un reprezentant al României: guvernul Român, și nu am de făcut vre-o făgăduință pentru o opoziție oarecare.

Cred că se confundă două lucruri foarte diferite:

De fapt chestiunea împrumutului român este, care trebuie realizat mai întâi de S. N. și care a făcut obiectul unor negocieri între diferite puteri. Nimic nu s'a decis încă. Dacă o parte oarecare din acest împrumut trebue emis pe piața franceză, guvernul va cere ca în totdeauna în cazuri asemănătoare, garanții și asigurări.

Insă chestiunea de care este vorba în acest moment se prezintă astfel, o operațiune făcută în vederea stabilizării leului.

Pentru această stabilizare monetară, România nu are aceeași bună soarte ca Franța; ea nu poate să se lipsească de creditele exterioare. Toate instituțiunile de emisiune sunt deci chemate de a veni în ajutorul ei, și eu cred că este în interesul francez de a nu rămânea în afară la operațiunile de acest gen, necesare unei țări amice.

Dar, dacă noi cooperăm, noi nu am avut nici odată gândul de a o face singuri. Noi nu le vom face decât în participațiune cu celelalte țări. America a luat inițiativa. Noi avem motive să credem că vom fi de acord cu Anglia. Dorința noastră este de a fi de acord cu Germania, însă mai sunt încă între această țară și România, câte-va dificultăți particulare, cari, în cât ne privește încercăm a le aplana.

Nimic nu este făcut. Nimic nu va fi făcut decât în acord cu cele mai multe țări și instituiuni de eimsiune.

A intra în detaliile tratativelor cari sunt în curs, ar fi din partemi o suverană lipsă de cuviință față de guvernul cu care noi negociem, și asta este pentru prima dată că în absența Ministerului Afacerilor streine se întreabă un guvern asupra negociațiunilor în curs.

Pentru aceasta eu cer Camerei să se amâne interpelația. (Vii aplauze în centru, la dreapta și în diversele bănci din stânga).

UN VIOLENT DIALOG.

Afacerea putea și trebuia să rămână aici.

Insă **Bergery**, care ținea a se răfui cu președintele Consiliului și pentru a face o politică externă după a sa chibzuire; să ridică și zice:

Voiesc să întreb pe d-l Președinte al Consiliului ce a voit să exprime, înainte cu câteva minute, când a zis:

„Eu cunosc motivele intervenției d-lui Bergery.

D-l **Poncaré:** Acest motiv dv. mi l'ați spus mie personal „că oameni din partidul național-țărănesc va cerut să interveniți".

Bergery: Protestez contra acestor denaturări a spuselor mele.

D-l **Poncaré:** Să nu insistați, vă cunosc de când v'am văzut lucrând la comisiunea de reparațiuni unde d-voastră ați fost secretarul delegațiunei franceze.

D-l Bergery — lovind cu pumnul în bancă strigă— ce înseamnă aceasta? Eu v'am spus, că am întâlnit șefii opoziției românești. Ei m'au informat. Insă nici odată nu mi-au cerut să intervin.

Adaugă, că d-voastră mi-ați răspuns: „Eu deasemenea i-am văzut și ei mi-au spus totul contrariu".

D-l **Poincaré:** Nu erau aceleași persoane. Românii pe cari i-am văzut nu au fost reprezentanții partidului național-țărănesc ci poziționist, ci, opoziționiști cari susțin guvernul. Dealtfel i-am primit la cererea d-lui Ministru al Afacerilor streine.

Bergery: In ce mă privește, eu nu am adus deloc aici ceeace mi-au spus membrii partidului național-țărănist.

Absența d-lui Ministru al Afacerilor streine, este stranie, invocându-se un motiv de amânare, când interpelația mea este depusă de 5 zile.

D-l **Poincare:** Eu recunosc în d-ta pe d-l Bergery pe care l'am cunoscut la comisiunea de reparațiuni: **întotdeauna desfigurând realitatea.** (Se aud vociferări).

D-l **Poincaré:** Nu-i deloc meritul d-lui președinte al Camerei că d-l Bergery a putut lua cuvântul, căci, dacă eu nu aș fi vrut ca să vorbească, nu aveam decât să mă urc la tribună. In consecință aceasta este din a mea voință că d-sa a putut ridica chestiunea de care noi ne ocupăm.

Insă nu am prevăzut că el o va trata cu o ușurință atât de mare în absența d-lui Ministru de Eterne.

Sunt câte-va lucruri cari domină totul, aceste sunt relațiunile noastre cu o țară străină, așa cum este cazul României.

Dacă am consimțit să răspund, este din motivul că știu că nu exprim numai ceeace gândesc, ci și gândurile profunde ale Minist. A. S. Corespondența schimbată între noi mi-a dovedit că am fost întotdeauna de acord din prima zi a acestor negocieri.

D-l **Uhry:** Este exact.

D-l **Poincaré:** Dacă cuvântul de ușurință a jignit pe d-l Bergery eu îl regret. Din partea sa, guvernul nu poate adauga nici un cuvânt la aceia ce am spus și în deosebi nu poate lua angajamente în termeni pe cari d-l Bergery le cere.

Ceeace poate afirma, este că va supraveghea cât mai mult posibil faptul, ca interesele industriei noastre să fie ocrotite.

Ce privește restul, sunt negocieri angajate între toate țările civilizate. Noi încercăm să dăm ajutor României în spiritul cel mai internațional și pacific posibil. (Aplause pe toate băncile).

Astfel s'a închis sesiunea parlamentară la Paris.

Ce putem vedea din acest fapt: **Mentalitatea partidelor și mijloacele prin cari vreau să ajungă la guvern.**

Tin de cuviință de a arăta, că **deputatul Bergery este JIDAN.** Tocmai acestui jidan, radical-socialist, au aflat de bine de a se spovedi reprezentanții partidului național-țărănesc.

Acest fapt nu ne miră pe noi cuziștii, fiindcă de mult știm și am arătat, că d-l Vaida este membru într'o lojă francmasonică, — alături de Zamfir Arbore, socialistul și Costa-Foru, cel cu „Drepturile omului", comunist,— într'o lojă, care este filiala din România, a „Marelui Orient", din Paris.

Să mai cuteze cineva să afirme, că politica de partid nu se folosește de toate mijloacele compromițătoare pentru țară, în scopul lor propriu.

Rușine!

Un student cuzist din Franța

Naționalizarea comerțului și școala

de: **Dem. Stănculescu, profesor**

In prezent, învățământul comercial în țara noastră este organizat după un mod care corespunde unui sistem mixt, adoptat după sistemul de organizare al mai multor țări europene, ai mai ales după sistemul francez în ceiace privește învățământul comercial superior, în vreme ce organizarea învățământului academic, se apropie mai mult de sistemul german.

Pentru a se da posibilitatea elementelor deja angajate în viața practică, de a-și complecta cunoștințele teoretice comerciale în cursuri de seară, s'au creat încă înainte de război, în vechiul regat, „Cursuri Serale" suprapuse școalelor comerciale elementare; aceste „Cursuri Serale" au dat în vechiul regat un rezultat extrem de satisfăcător, întrucât în cele mai multe orașe, unde ele există, sunt foarte populate.

In categoria școalelor cari au cursuri serale, intră și „Scolile practice ale Camerelor de Comerț și Industrie", acestea sunt și s'au dovedit bine venite pentru o creațiune nouă, după război tru elementele din comerț cari duc lipsa unei culturi teoretice comerciale, așa de necesare, azi, în epoca de vădită modernizare a comerțului național.

Incă o categorie de școli comerciale, caracteristice Transilvaniei și existente de pe vremea fostului regim Austro-Ungar, sunt și „Școalele comerciale de ucenici" cari au cursuri după amiază, depind de comune și funcționează sub supravegherea organelor de control ale Ministerului Intrucțiunii.

Baza învățământului nostru comercial, o formează însă, în prezent, școalele comerciale elementare, superioare și Academiile Comeciale.

O sarcină dificilă îi revine, incontestabil, Ministerului Instrucțiunii, care are să rezolve din punct de vedere al alcătuirii programelor de studiu și al aplicării lor pedagogice, o mai bună organizare a celor 3 importante etape ale învățământului nostru comercial și anume: Școala elementară de comerț, școala superioară de comerț și academia comercială.

Inglobăm și învățământul comercial academic la departamentul „Instrucțiunii", întrucât, deja una din academiile comerciale dintre cele două existente și anume cea din Cluj, formează obiectul de serioasă preocupare a specialiștilor din „Minister" și

BCU Cluj / Central University Library Cluj

după cum suntem informaţi, însăşi academia comercială din Bucureşti, e în perspectivă de a fi alipită „Universităţii" ca facultate economică, având 4 ani de studii şi doctoratul obligatoriu

Să începem deci, a considera aspectul actual, numeric iş calitativ ale celor 3 importante ramuri din învăţământul nostru comercial, pentruca să vedem dacă s'au depus suficiente şi rezonabile străduinţe, pentru îndrumarea tineretului nostru spre activitatea economică de conducere pentru care trebue să'l pregătească şcoalele comerciale şi cercetând înfăţişarea actuală ale cadrelor economice din ţară, să vedem dacă aceşti iniţiaţi în organismul vieţii economice, au ajuns să ocupe în activitatea practică locul pentru care au fost pregătiţi cu destulă trudă.

Consultând „Anuarul învăţământului comercial din România" pe anul 1926/1927 întocmit sub conducerea d-lui Ilie C. Purcariu, director general al învăţământului profesional, constatăm la finele anului şcolar 1926—1927 se aflau în România, 60 şcoale elementare de comerţ (cu 18 cursuri serale suprapuse) şi 49 şcoale superioare de comerţ.

In anul şcolar 1919—1920, existau 13 şcoale elementare de comerţ (cu 9 cursuri serale suprapuse) şi 9 şcoale superioare de comerţ.

Situaţia şcoalelor din nainte de războiu, în vechiul regat, respectiv anul şcolar 1915—1916, se prezenta astfel: 12 şcoale elementare de comerţ (cu 7 cursuri serale suprapuse) şi 4 şcoale superioare de comerţ.

Dacă facem media şcoalelor comerciale, înfiinţate dela an la an, în perioada şcolară 1919—1920 până la 1926—1927, obţinem 6 şcoale elementare de comerţ şi aproape tot 6 şcoale superioare de comerţ nou înfiinţate.

Vedem deci, foarte concludent, că la baza înfiinţărei noilor şcoli comerciale, n'a putut fi un criteriu călăuzitor. ci numai iniţiativa comitetelor şcolare sau ambiţia unor oraşe, de a poseda o şcoală comercială, întrucât într'un interval de 8 ani s'au înfiinţat 48 de noi şcoale elementare de comerţ şi 45 şcoale superioare de comerţ, deci aproape acelaş număr.

Considerabilul număr de şcoli superioare de comerţ în raport cu numărul lor din nainte de războiu şi cu numărul şcoalelor elementare de comerţ nou înfiinţate, se datoreşte mai ales faptului că după războiu, examenele de capacitate la cursul inferior de liceu au fost în genere destul de severe şi rămânea un important număr de elevi, probabil fii de părinţi cu dare de mână, cari deşi căzuţi la capacitate, trebuiau să urmeze mai departe o şcoală oarecare.

In felul acesta, se poate constata, că după războiu, am avut la şcoalele superioare de comerţ, o populaţie şcolară, cu o insuficientă dispoziţie pentru învăţătură, în afară de excepţiile onorabile.

Când şcoalele superioare de comerţ, în actualul cadru al dispoziţiilor regulamentare, au menirea să primească pe candidaţii respinşi dela examenele de capacitate a cursului inferior de liceu, îşi poate oricine închipui, în ce condiţiuni grele se pot pregăti cadrele întreprinzătorilor economici de mâine şi cu ce greutăţi simţitoare au de luptat profesorii în direcţia instrucţiunii şi a disciplinei.

Se mai poate deci constata, că în timp ce şcoalele elementare de comerţ au fost aşa de nesocotite, ele cari au misiunea să pregătească pe micul comerciant român de mâine care să împânzească pământul sfânt al Ţării în toate micile oraşe şi sate mai însemnate cu o activitate laborioasă şi conştientă pentru binele ţării, în acest timp, se ridică în chip înspăimântător numărul şcoalelor superioare de comerţ, cari fabrică, în actuala stare de lucruri, aproape numai funcţionari de birou, lipsiţi de iniţiativă constructivă şi neajutaţi de Stat.

Iată deci, că nu avem un număr suficient de şcoale elementare de comerţ, corespunzător cu noua situaţie a Ţării după războiu, cu toate că ele ar fi trebuit să fie circa 150 dacă ţinem seamă că înainte de războiu, în 1915—1916 la un total de 4 şcoale superioare de comerţ corespundea un total de 12 şcoale elementare de comerţ, ele sunt azi numai 60, adică numai două cincimi din câte ar trebui să fie.

Dacă mai punem la socoteală şi faptul că în noile teritorii sunt multe oraşe eminamente comerciale cu un trecut de activitate comercială înaintată, numărul şcoalelor elementare de comerţ ar trebui să treacă de 150 încă şi pentru aceea că trăim într'o epocă de necesară îndrumare către comerţ a copiilor români, fiindcă nuami aşa putem în mod sigur să mergem spre naţionalizarea comerţului.

Deci, una dintre grijile de căpetenie ale organelor oficiale este şi aceea de a mări numărul şcoalelor elementare de comerţ, înfiinţându-le până şi în cele mai mici oraşele comerciale, şi dotându-le cu profesorii de specialitate necesari, respectiv, licenţiaţii Academiilor comerciale, de care'şi bat astăzi joc şefii de întreprinderi, lipsiţi de spirit de umanitate şi de demnitate naţională, fiindcă'i plătesc cu salarii de batjocură, în timp ce toţi străinii, defăimători ai Ţării şi ai conducătorilor, sunt primiţi cu braţele deschise şi cu salarii de mari demnitari.

In acelaş timp, este necesar, să nu se mai îngăduie înfiinţarea de noi şcoale superioare de comerţ pentru băeţi, iar la admitere în cele existente, să se dea examen pentru cele 50 locuri în prima clasă, fără a se mai recurge la formarea claselor divizionare, decât eventual, să se plaseze în aceste divizionere surplusul de elevi cari s'au prezentat mulţumitor la examenul de admitere.

Trebue să aducem în acest fel o sancţiune împotriva elementului cari vor să facă din şcoală un simplu joc şi să dăm şcoalei superioare de comerţ, prestigiul de care ea se bucura înainte de războiu.

Tot din anuarul menţionat mai sus, putem constata că în ceiace priveşte şcoalele superioare de comerţ pentru fete, în anul şcolar 1926—1927, avem în vechiul regat 6 şcoli iar în Transilvania 7 şcoli; în vechiul regat avem şi 10 şcoli elementare de comerţ pentru fete.

După cele de mai sus, se poate vedea că Transilvania are grija să îndrumeze tinerele fete spre munca de birou, iar nu să le ţină acasă sau să le trimeată ca în vechiul regat, spre liceu şi universitate, ca să existe azi în Bucureşti, un Babilon de viaţă universitară.

Ar fi tocmai momentul oportun să se facă pentru fete, cât mai multe şcoli comerciale superioare, unde ele, dar numai ele să fie primite şi fără examen de capacitate pentru a le pregăti pentru birou, iar tinerii absolvenţi români, să mai poftească astfel afară din birouri şi să alerge pe tot pământul Ţării, îndrumaţi şi încurajaţi de Stat pentruca să ofere ca reprezentanţi de comerţ şi comişi voiajori, mărfurile noastre indigene, aşa de rău recomandate azi de elemente indiferente pentru bunul naţional sau chiar interesate pentru denigrarea bunului naţional. (Va urma).

Responsabilitatea penală şi civilă a medicului

Iată cuvintele pentru care susţin amendamentul meu. Am zis!...

Iată o chestiune, care agită de multă vreme opinia publică şi dă prilej la aprinse discuţii.

Problema este veche. Chiar şi popoarele din antichitate s'au ocupat de ea şi au căutat să-i dea o soluţie practică. In cursul veacurilor apoi s'au propus noui şi noui soluţii, în conformitate cu progresele ştiinţei iuridice.

Progresele realizate de ştiinţa medicală, în special progresele farmalogiei şi artei operatoare, au mărit şi precisat răspunderea medicului, căci aceste progrese au îngăduit elaborarea unor reguli generale de precauţiune, a căror respectare scutesc bolnavul de accidente grave ori chiar mortale.

Responsabilitatea medicală azi nu mai este contestată, decât de medicii cari se simt cu musca pe căciulă. Această responsabilitate este admisă chiar şi de cei mai iluştri reprezentanţi ai corpului medical. **Azi nu existenţa responsabilităţii formează materia de discuţie, ci numai modul de stabilire a greşelei imputate şi felul de răspundere pentru greşala stabilită. Unii preconizează încă suveranitatea Tribunalelor, pe când alţii cer deferirea chestiunilor medicale Comisiei Medico-Legale, a cărei opinie să oblige pe magistraţi.**

Dorind a fi cât mai obiectivi şi dorind a face societăţii reale servicii, — **deschidem coloanele ziarului nostru opiniilor reprezentanţilor ambelor tabere,** rezervându-ne dreptul de a reflecta la ele după terminarea acestei discuţii.

In No. 29 al ziarului nostru am publicat opinia unui înalt **Magistrat german,** care într'o formă concisă ne-a precisat jurisprudenţa germană în chestia corpurilor străine uitate în burta pacienţilor cu ocazia operaţiilor abdominale.

In numărul de azi vom începe a publica **părerea savantului profesor universitar Dr. Mina Minovici, Directorul Institutului Medico-Legal din Bucureşti.,** care în tratatul său mai nou de Medicină Legală consacra un întreg capitol responsabilităţii medicale.

Declaraţiile d-lui Profesor Minovici fiind de o mare importanţă, credem a face cetitorilor noştri un preţios serviciu prin reproducerea unor pasagii:

„Dinadins am ales acest motto, spre a arăta **că din capul locului ţin să iau poziţiune şi SĂ PROCLAM NU NUMAI EXISTENTA RESPONSABILITĂTII MEDICALE, DAR ŞI NECESITATEA APLICĂRII UNOR SANCTIUNI de determinat. E NEVOE DE UN FRÂU IN PRACTICA MEDICINEI, PENTRUCĂ ALTFEL S'AR CONSFINTI, PRINTR'UN MONSTRUOS CONSIMTĂMÂNT TACIT, O IMPUNITATE, IN CONTRA CĂREIA SE RIDICĂ NU NUMAI CONSTIINTA INTERESULUI SOCIAL ŞI SENTIMENTUL DE DREPTATE, DAR ŞI GRIJA DE AUTORITATE ŞTIINTIFICĂ ŞI MORALĂ A INTREGII CORPORATIUNI!**

„Rămân fidel felului meu de a vedea, aşa cum l-am expus în prelegerile dela Facultate şi în scris („Responsabilitatea medicală", 1899): **PRINCIPIUL RESPONSABILITĂTII E IN AFARĂ DE ORICE DISCUTIUNE, NU CONCEP UN PRIVILEGIU DE IMPUNITATE PENTRU PRACTICA MEDICALĂ. DIMPOTRIVĂ, SUNT PENTRU O CÂT MAI LARGĂ APLICARE A PRINCIPIULUI, INSĂ NU ADMIT SANCTIUNEA DECÂT CEA DATĂ IN PERFECTĂ CUNOŞTINTĂ DE CAUZĂ, JUSTITIA FIIND IN PREALABIL LUMINATĂ DE VERDICTUL UNUI ORGAN MEDICAL AUTORIZAT".**

„Alături de Bronardel, Lacassagne, Vibert, Legrand du Saulle, Le Gendre şi atâtia alţii, **SUNT PENTRU URMĂRIREA MEDICULUI PENTRU GREŞELILE SĂVÂRŞITE,** dar sancţiunea şi gradaţiunea acesteia trebue să fie în funcţiune directă de avizul competinţelor medicale. Şi cu aceasta am indicat şi formula iuridică pentru codificarea responsabilităţii medicale: **Practicianul este pasibil de pedepsele prevăzute,** numai în măsura, în care culpa lui va fi fost recunoscută de autoritatea medicală instituită prin lege. Formula mea se apropie de aceea preconizată de un eminent penalist, d. Iulian Teodorescu, profesor de drept penal la Facultatea de Drept din Bucureşti: **PRACTICIANUL E RĂSPUNZĂTOR ORI DE CÂTE ORI NU A TINUT SEAMĂ DE PRESCRIPTIUNILE ORDONATE DE ŞTIINTĂ ŞI NU A LUAT PRECAUTIUNILE IMPUSE DE CEA MAI ELEMENTARĂ PRUDENTĂ!**

„Subscriu cu amândouă mâinile la principiul enunţat de Legrand du Saulle, că medicului i se cere în primul loc, de a se înconjura, în practica artei sale, de toate garanţiile, spre a se abate dela marea poruncă morală: **Primum non nocere.** Responsabilitatea medicală nu se desineaţă decât din momentul în care s'a făcut dovada că **practicianul a păcătuit prin lipsa sau neaplicarea conştiincioasă a acelor cunoştinţe elementare pe cari neapărat trebue să le poseadă, spre a evita greşeala ce i-se impută, quia non intellexerat quod omnes intelligunt".**

„Dupin, procurorul general de la Casaţia franceză, vorbind la 1835 despre căderea tribunalelor în cecetarea responsabilităţii omului artei, spune: „In chestiunile de asemenea natură, nu trebue să ne punem întrebarea despre valoarea tratamentului prescris, în ce priveşte efectele lui salutare sau vătămătoare, nici dacă un alt tratament n'ar fi fost preferabil.

Sunt chestiuni secundare, a căror cercetare scapă competinţei tribunalelor. **DAR ATUNCI CÂND FAPTELE IMPUTATE MEDICILOR IES DIN CATEGORIA ACELORA, CARI, PRIN NATURA LOR, SUNT EXCLUSIV REZERVATE INDOELILOR ŞI DISCUTIILOR ŞTIINTEI; DIN MOMENTUL IN CARE ACESTE FAPTE SE PREZINTĂ COMPLICATE CU NEGLIJENTĂ, UŞURINTĂ, SAU IGNORAREA LUCRURILOR PE CARI NU SE POATE CĂ MEDICUL SĂ NU LE CUNOASCĂ, EXISTĂ CAZ DE RESPONSABILITATE DE DREPT COMUN, IAR COMPETINTA JUSTITIEI INTRĂ IN FUNCTIUNE".**

S'apoi continuă d-l Profesor Minovici:

„Corporaţia medicală nu poate să se bucure de privilegiul sinistru, ca faima să-i trimbiţeze succesele, iar ţărâna mormântului să acopere taina turpitudinilor în exerciţiul profesiunei. **NICI UN MEDIC CONSTIENT DE DATORIILE SALE FAŢA DE BOLNAV ŞI DE SOCIETATE NU INTELEGE SĂ SE SUSTRAGĂ DELA O RĂSPUNDERE FIREASCĂ, MAI ALES ATUNCI CÂND PRACTICIANULUI NU I SE POATE IMPUTA O EROARE GROSIERĂ — crassa et supina negligentia".** „Responsabilitatea penală a medicului — ale cărui greşeli trebue examinate după gradul lor de gravitate — îşi găseşte sancţiunea în articolele din Codul Penal Român cari sună.

Art. 248. — Oricare, din nedibăcie, din nesocotinţă, din nebăgare de seamă, din neîngrijire sau din nepăzirea regulamentelor, va săvârşi omor fără voie, ori va fi cauza involuntară de a se săvârşi omorul, se va pedepsi cu închisoare dela 3 luni până la un an jumătate, şi cu amendă dela 50 până la 1000 Lei.

Art. 249. — Dacă din una din cauzele precedente vor fi rezultat numai răniri până la 2 luni şi amenda dela 26 până la 500 Lei. (Amenda, conform legii din 25 Martie 1923, se socoteşte în zecită).

„Voiu examina acum câteva din eventualităţile în cari răspunderea medicului, cu aplicarea articolelor 248 şi 249 din Codul Penal Român poate fi angajată:

1. **Grăbirea morţii bolnavului incurabil.** E răspunzător în penal medicul, care spre a scurta chinul pacientului pentru care nu mai este scăpare, îi grăbeşte moartea, pentrucă, în atare caz **se face vinovat de „omucidere cu intenţiune,** chiar dacă scopul este bun, spre a scăpa de nenorocit de suferinţe cari nu mai au leac".

2. **Părăsirea bolnavului.**

3. **Omisiunea de a apela la concursul unui confrate** în cazuri grele, când luminile, experienţa şi asistenţa efectivă a acestuia ar fi putut constitui o şansă de scăpare a bolnavului.

4. **Starea de ebreitate.**

5. **Prescrierea şi admiterea greşită a medicamentelor.**

6. **Experimentare de medicaţiuni neautorizate.**

7. **Anestezie neindicată sau greşit făcută.**

8. **Intervenţie chirurgicală cu diagnostic greşit.**

9. Gangrenă consecutivă aplicărei bandajului.

10. **Tratamentul greşit cu razele X.** a) Medicul poate fi declarat vinovat de o greşală operatorie, prin aplicaţiuni prea numeroase şi prelungite ale razelor X. (Trib. Senei 1899). b) E responsabil practicianul care, neţinând seamă de puterea nocivă a razelor X ,s'a făcut vinovat de imprudenţă, fie **printr'o prea mare frecvenţă a şedinţelor, fie prin prelungirea excesivă a duratei pozării** şi a pricinuit astfel bolnavului arsuri grave (Trib. Nizza, 1905; C. de Apel din Aix, 1906; C. de Apel din Paris, 1913).

10. **Înţeparea arterei la practicarea flobotomiei.**

12. **Moşit greşit** (imprudenţă, neglijenţă).

13. **Provocarea sistematică de avort.**

14. Uitarea unui corp străin în **câmpul operator. E RESPONSABIL DE NESOCOTINTĂ CHIRURGUL CARE UITĂ IN CORPUL OPERATULUI UN TAMPON SAU UN INSTRUMENT. OPERATORUL TREBUE SĂ FIE FOARTE PRECAUT, SĂ-ŞI NUMERE DINAINTE, INSEMNÂNDU-LE TAMPOANELE ŞI INSTRUMENTELE DE CARI SE SERVEŞTE, IAR OPERAŢIA ODATĂ TERMINATĂ, SĂ VERIFICE DACĂ SUNT IN NUMĂR.**

Tribunalul din Paris a condamnat pe doctorul Lassalette la 2 luni închisoare şi 500 franci amendă, declarat vinovat, că

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Impresii din valea Carașului

Pentru D-l prefect al județului Caraș

Dumnezeu și soartea a voit ca să avem România-Mare, iar guvernul te-a voit ca prefect în fruntea acestui județ la margine de țară, vecin cu „aliații noștri" sârbi.

Am călătorit prin acest județ. frumos ca natură, dar maștер tratat de toți aceia cari sunt chemați a-i da suflet, căci toate celelalte le are.

Se 'ncep dela colțul nordvestic al acestui județ, unde e comuna Berzovia (Jidovinul). Centru de cale ferată și loc strategic pentru caz de rzboiu, are un drum care duce la comuna Sălcia-Banat sau Fizeș de altă dată. Acest drum care ar trebui să fie artera județului dealungul frontierei de vest, (unde știm, că hotarul este tras după placul sârbilor din cauza ticăloșiei noastre a poporului și acelor factori cari au luat parte activă la fixarea trasecului. Acest drum este în părăginire în tot lungul lui, până în capitala județului. De ce? Căci doar pietriș avem, nisip avem și brațe de muncă asemenea, iar sumele luate în buget pentru întreținerea drumurilor de și nu se ajung, totuși se cheltuesc pe altceva: Spesele de deplasare, fie ale membrilor comitetului județean fie ale șefului de poduri și șosele sau ale pichetilor. Mai puțină călătorie • și spese de deplasare și mai multe reparații.

Picherii, — cunosc pe câțiva din ei, — numai de șosele nu-și bat capul. Afli între ei brutari și alți meseriași. Astfel vezi un județ fără drumuri, fără linii telefonice (oare comuna Tirol are linie telefonică la Doclin, Surduc, etc.).

Satul Sălcia i s'ar zice mai bine 7 coline, aruncat pe cele 7 coaste de deal, ca vai de el, cu o vale care curge cum vrea (ca și politicianii din țara noastră) prin el și cu o câmpie lăsată în părăginire, în loc de a fi dată culturii (zarzavatului mai rentabil). Locul ar fi potrivit înființării unei cooperative după sistemul „Reiffeisen" cu produse ca: lapte, unt și brânzeturi duse la Reșița și zarzavatul produs de locuitori.

Inițiativa lipsește. Cine este conducătorul sufletesc care să vorbească la inimă acestor țărani cari sunt dornici de o vorbă bună, de un sfat părintesc sau de o mângâiere? In contrast cu acest sat românesc vezi Tirolul Königsgad) sat de coloniști (comglomerat de popoare), frumos aranjat, case mari și cu toate iar țarina lor frumoasă, mai frumoasă ca a Doclinului, a Surducului și a Fizeștilor. De ce? Dare acolo tot preotul a făcut? Nu. La noi la români este o înrădăcinare de năravuri vechi pe cari numai după multă vorbă, sfat și îndemn o poți nimici, prin pilde nu. Și aici vine rolul aceluia care îi place cu diferite ocaziuni să zică „iubiții mei fii creștini".

Preoții, ca angajații statului plătiți de Consistor prin adițiile financiare ar face mult pentru popor, dacă s'ar lepăda mult, foarte mult de grijile lumești și ar răspunde „chemării" lor de sfetnici și nu ar face politică...

bănească, și „fără de care nu există iertare la D-zeu". Să nu se supere acei d-ni preoți cari s'ar simți jigniți când le spun, că pentru munca depusă de dlor sunt din belșug plătiți (fac comparație cu funcționarii de stat, cu pregătiri superioare cari lucră **6 zile** în săptămână și nu primesc atât cât dlor cari lucră 6 ore pe săptămână).

Dar am deviat și ad rem.

In comuna Salcia s'ar putea digui acel părâu, făcând din câmpia de jos un loc pentru cultivarea zarzavaturilor, iar colinele pentru vița de vie. Podul ce trece peste părâu este șubred și periculos (unul singur de alteum) pentru vite și trecători. Cred, că în bugetul comunei, care este supus controlului contabilității județene), s'au prevăzut sumele necesare atât indiguirii acestui părâu sălbatec (mai cu seamă primăvara) care amenință satele Doclin, Tirol, Sălcia și hotarul comunei Berzovia, cât și suma necesară construirii unui mare pod și puternic peste râu.

Drumul ce duce dela Sălcia la Tirol este binișor dar s'ar putea reface și cum am spus mai sus acest drum care merge peste Tirol, Surduc, Foratic, Comorișteș, Cacova și Greovați la Oravița, s'ar putea decreta șosea națională fiind calea cea mai scurtă ce leagă artera Deta—Reșița și deci implicit Lugojul și Timișoara de Oravița.

Dela Tirol la Foratic trecând peste Surduc și Brezon, drumul este ca vai de el.

Podul dela Surduc este rupt din 1926 și de atunci nu s'a mai refăcut, piatră avem chiar la Surduc, unde este cariera dlui Inginer Victor Vlad, iar ferăria și lemnul în tot județul. Și ce drum frumos ar fi acesta mai cu seamă între Surduc și Foratic!

Dela Surduc peste Brezon, Foratic și Comorișteș până în lunca Cacovei curge un părâu care asemenea ar putea fi regulat, căci e trist și dureros când vezi pagubele ce le cauzează acesta pe timp ploios.

Locul câștigat prin regularea acestui părâu ar deveni foarte bun culturii zarzavatului și tutunului. Azi ce vezi, bălțoace unde orăcăesc broaștele care acompaniază mersul trenului, iar căltorului lovit de arșița soarelui îi țin de urât.

Și'n Rusia necultă bălțoace ca cele dela Tirol de lângă fabrica de cărămidă a Reșiței au fost desăcate și locul lor l'a ocupat cultura fie a orezului (la sud) fie a zarzaatului (la nord), iar valea Cernovățului ar putea deveni o vale înfloritoare, îmbelșugând țara. Valea Carașului, scoțând-o din toropeala în care zace sărăcă dar doritoare de ceva mai mult, ceeace după dreptul său istoric, merită.

Ce a fost această vale în anii 1780—1800 și ce este azi? Și atunci era abea eliberată din robia turcului de 150 ani!

Ca șef al județului coboară foarte des în mijlocul acestui popor bun și îndelung răbdător, ascultându-le necazurile, **nu** le promite FĂ așa cum îți dictează inima de român.

Pe deasupra cocoșii și găinele cari îți cotcodăresc frumos și drăguț — vinde-le pe gratis la exportatorii cari stau la frontieră și așteaptă marfă bună pentru aliații dela vest sau pentru foștii noștri stăpâni și nu ținea parasiți pe lângă D-ta. Alegeți colaboratori de ispravă — cu fapte — și nu babe de clacă, că nu de aceștia am visat noi atunci când ne-am pus viața pentru ideal, care azi este pângărit și precupețit de oameni fără suflet, fără de simț românesc și vinduți.

Noi foștii voluntari cari am fost cea dintâi Alba-Iulia (nu ca un domn fost senator, care mai deunăzi se lăuda, că el ar fi fost cel dintâi cu Alba-Iulia lui din Oravița, când cu garda lui națională împrăștiată de niște sârbi veniți pe măgari) am visat România-mare altcum: unde românii vor fi uniți punând tot sufletul, mintea și patriotismul neprecupețit într'u înflorirea și consolidarea ei, spre binele nostru, spre fericirea urmașilor și pentru liniștea tuturor muceniicilor cari zac uitați în pământul ce nu'l merită a'l călca.

Noi am visat-o mare, tare, respectată de amicii și inamicii interni și externi, iar nu cum o vedem orfană, săracă, umilită, huiduită în ascuns și pe față, și înjosită de neputincioși. Dovadă, neputința noastră de a reacționa față de oricine, oricând și ori unde, pentru faptul, că am perdut inițiativa pe toate terenele, inițiativa ce ar trebui să fie în mânile conducătorilor cari... durere știu cum o conduc, și de aceea am răspuns tot „numai umbra spinului la ușa românului" sau vorba neamțului dintr'un sat din Banat „vai de român în țara lui".

Deci în calitate de conducător al acelui județ vă zic: Hic Rhodos, hic salta!

Un fost voluntar

practicând laparatomia, a uitat în abdomen o pensă".

15. **Certificate de complezență.**

16. **Transmisiunea bolilor.**

17. **Asepsie insuficientă** la operațiuni.

18. **Greșeli în tratarea unei răni.**

19 **Moartea consecutivă unei operațiuni.**

20. **Experimentări periculoase asupra bolnavului.**

21. **Maltratarea pacienților.**

(Va urma).

Cronica Severinului

Reșițenii nu cunosc bere... cartelată. — O palmă aplicată lui Szana. — Acțiunea creștinească a reșițenilor trebuie imitată. — „Cercul Academic Bănățean" în turneu cultural. — Organizarea tineretului „cuzist" la Lugoj.

— Dela redacția noastră din Lugoj —

Lugoj. — Știut este că toate fabricile de bere din Ardeal și Banat (în majoritatea lor evreești), au format un cartel fixând prețul țapului de bere la 11 lei. Ani dearândul cartelul a rămas cartel, iar bieții consumatori ai lichidului amărăcios au plătit și au tăcut, în timp ce în vechiul Regat berea „Bragadiru", „Traian" și „Azuga" se vindea cu... 6 lei țapul. Așa este, iată însă ce s'a întâmplat la Reșița.

Din inițiativa mândrului român și creștin Ion Negru vicepreședintele restauratorilor din acea localitate, într'o bună zi întregul oraș a fost înpestrițat cu afișe: „Nu mai bem bere". Și berea nu s'a mai beut până ce tot Ion Negru împreună cu d. A. Juracec președintele restauratorilor, nu s'a dus la Sibiu, de unde a reușit să procure dela un creștin bere **necartelată** și mai ieftină cu 40%. Astăzi reșițenii **consumă cea mai ieftină bere din tot Ardealul și Banatul.**

Acțiunea restauratorilor dela Reșița n'ar putea fi întreprinsă și în alte orașe? Scârnăvia jidovească Szana a primit o palmă, și știm prea bine că nu ne aruncă cu pâine. Nu este exclus să urmeze și.. pumni.

„Cercul Academic Bănățean", gruparea Lugoj, va pleca zilele acestea într'un turneu artistic. Studenții și Studentele din Lugoj pleacă în propagandă culturală. Corul sub conducerea dlui Dimitrie Stan, absolvent de conservator va da concerte cu un program format din Vidu, Dima, Lasso, Kiriac, Castaldi etc.. Se va mai reprezenta și o comedie într'un act „Idil la țară", de Juiu și Flerx. Itinerariul este următorul: Sânnicolaul-Mare, Nereu, Comloșul-Bănățean, Săvârșin, Deva, Orăștie, Hațeg, Petroșani și în fine Lugojul.

La apelul făcut tinărimei lugojene de către d. dr. Const. Murariu, președ. județean al L. A. N. C. din județul Severin, ca să se grupeze într'o organizație conform statutului, — tinerii lugojeni au răspuns cu fapte. După ce s'au făcut nenumărate înscrieri, zilele acestea nouii membrii vor presta jurământul ca pe urmă să se constitue comitetul tineretului „cuzist" din Lugoj. Sămânța aruncată în pământul bun aduce roade.

D. Asandi.

Discursul rostit de Vasile Alexandri

în memorabila ședință a Senatului dela 10 Octombrie 1879

(Urmare).

Ce am câștigat în schimb? Ce ne folosește independența dacă suntem constrânși a inaugura această independență pe un act de supunere... de servilitate deghizată sub denumirea de deferență?

D-lor Senatori! In prezența unei situații atât de anormale, ce avem de făcut? care trebue să fie atitudinea noastră? Avem a ne pătrunde de caracterul sacru al mandatului nostru, și fermi, și decișI, avem să spunem cu curagiu precum și cu deferența cunoscută, Puterilor semnatare a tratatului de la Berlin:

„Am fost calomniați în ochii „voștri, calomniați într'un grad astfel că dintr'un popor liber și „emancipator ce suntem, am a„juns a fi considerați de voi ca „un popor netolerant, barbar, și „persecutor.

„Această calomnie, a isbutit „a naște în spiritele noastre in„dignarea, care v'a dictat art. „44 din tratatul de la Berlin.

"Acel art. 44, prin condiția „pusă recunoașterii independen„ței noastre, cuprinde un blam „nemeritat de noi, o insultă care „lovește demnitatea noastră ro„mână.

„Deci, de cât recunoașterea „unei independențe pătată cu „umilire, mai bine o nerecunoaștere ce o scutește de „stigmat".

„Calomnia a fost perfidă, — „indignarea neîntemeiată, — penalitatea nedreaptă.

„Deci noi, Românii, cu tot „respectul datorit marelor Puteri „ale Europei civilizate, dar tot „odată cu toată demnitatea ce „aparține de drept unui popor „prin sine independent, venim „să facem apel la mărinimia „voastră și la simțimântul vos„tru de caritate pentru ca să „constatați adevărul, și prin ur„mare să nu subordonați recu„noașterea independenței Româ„niei unei clause ce atacă drep„tul ei suveran de legiferare, și „toate fibrele onorului său.

„Lăsați-ne proprii noastre ini„țiative, liberului nostru arbitru „pentru a regula chestia Israeli„tă într'un mod conform cu „principiile civilizației moderne, „ce le-am aplicat cu generositate „către alții, și cu interesele noas„tre economice și naționale, „precum din libera noastră ini„țiativă am urmat în privirea „Românilor, odinioară servi, a „Tiganilor odinioară sclavi, a „Armenilor și a Bulgarilor.

„Recunoașteți independența „noastră pur și simplu, pentru „ca să nu rămâe nici umbră de „blam, nici un vestigiu de stig„mat pe fruntea României, și „astfel promitem a face schim„barea în unele dispoziții ale „Constituției noastre.

„La caz contrariu o declarăm „cu mai profundă regretare, da„toria noastră de Senatori, che„mați a păzi Constituția noastră „iar nu a o sfâșia într'un mo„ment de surprindere; chemați „a păstra neatinsă demnitatea „națională, ne vom vedea obli„gați de consecința noastră a „amâna pe la un timp mai feri„cit revizuirea Constituției.

„Această declarare o facem „fără nici un spirit de sfidare, „dar chiar sub forma unei rugă„ciuni adresată de noi acelor „mari Puteri, care știu a ținea „sus drapelul demnității lor, și „care ne vor permite a urma e„xemplul lor, pentru ca astfel să „fim demni de a lua locul nos„tru alături cu ele".

(Va urma).

Informatiuni

Parastas pentru Regele Ferdinand. In ziua de 21 l. c. s'a oficiat în toate bisericile țări, un parastas pentru odihna sufletului marelui Rege Ferdinand. La Curtea de Argeș unde odihnesc osemintele lui Ferdinand, parastasul s'a oficiat în prezența familiei Regale, membrilor guvernului și mulți înalți funcționari.

Patriarhul Miron de 60 ani. Vineri, la 20 Iulie, I. P. S. S. Patriarhul-Regent Miron, a împlinit vârsta de 60 ani.

Toate bisericile din țară au oficiat, Vineri, slujbe religioase făcându-se rugăciuni pentru sănătatea I. P. S. Sale.

Cu această ocazie Patriarhul Regent a fost felicitat de către membrii guvernului, a înaltului cler, etc.

Grandioasele concerte corale din Viena. D-l Velceanu, președintele „Asociațiunei corurilor și fanfarelor române din Banat", însoțit de d-l Prof. F. Barbu, au participat la serbările muzicale, ținute în Viena, în 19—22 l. c.

Asistând, ca delegați ai „Asociației" vor face un raport detailat asupra celor văzute și experiate atât despre monstrele concerte, la care au colaborat 40.000 cântăreți deodată, cât și despre concertele date de către cele mai renumite coruri din Austria și Germania, în sălile de concerte ale Vienei.

Cele trei concerte monstre s'au ținut în hala numită „Sängerhalle", anume construită pentru acest scop în parcul „Prater" în fața unui public de peste 120.000 persoane. Restul publicului, peste 100.000 persoane, ne mai având loc în hală, au ascultat concertul redat de mai multe amplificatore (niște instrumente cu a căror ajutor s'au auzit cântările și afară de hală) sub cerul liber.

Atât concertele monstre, cât și cele parțiale au fost împunătoare și din punct de vedere artistic, de o rară precisiune, fiind conduse de cei mai renumiți dirigenți și compozitori germani.

Serbările s'au încheiat în ziua de Duminecă, printr'un cortegiu, care a parcurs bulevardele principale ale Vienei, fără întrerupere, dela ora 11 dimineața până la 7 seara.

In cortegiu s'au înșirat peste 150.000 cântăreți, cu aproape 15.000 de stindarde și drapele.

Insuflețirea publicului și a cântăreților nu se poate descrie; a fost un adevărat delir, care a cucerit sutele de mii de oameni, așezați pe tribunele ridicate dealungul bulevardelor.

Dar aceste serbări au avut și o tendință politică, făcându-se mare propagandă și mari manifestațiuni pentru alipirea Austriei la Germania.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

O nouă linie de tramvay. In ziua de 29 l. c. se va deschide noua linie de tramvay din Timişoara Piaţa Lahovary—Calea Buziaşului. Inagurarea va avea loc la ora 18½, când d-nii protopop Dr. Ţiucra, preoţii Selegianu şi Columba vor sfinţii noua linie.

In fine! Primăria municipiului Bucureşti punând în aplicare ordonanţa relativă la exterminarea câinilor vagabonzi, a luat dispoziţia ca aceştia să fie ucişi pe stradă. Câinii vor fi duşi la serviciul de ecarisaj şi dacă în termen de 3 zile nu vor fi reclamaţi de proprietarii lor, vor fi omorâţi.

ECONOMICE

Dece nu mai ţine trifoiul pe ogoarele noastre?

Cât iai odată'n furcă o pală de trifoi, face mai mult ca o căpiţă de paie, sau de fân rău ceI dăm la vite.

In iesle nu rămâne turiste de trifoi, căci vitele îl mânâncă cu atâta lăcomie, de nu rămâne un fir. Gospodarul nostru dă iarna la vite numai câte o mânuţă de trifoi şi de multe ori îl amestecă cu paie, căutând să-i ajungă din puţinul său, măcar până la primăvară.

Fiecare ţăran preţuieşte mult acest soiu de fân şi-l cultivă cât mai mult pe ogorul său.

Dela un timp încoace însă, spun bătrânii, trifoiul nu se mai face aşa ca'n anii de demult. Răsare mai slab, mai răruţ, mai pipernicit, nu mai ţine 3—4 ani, cum au apucat bătrânii pe vremuri, ci trifoiul mai bunişor acuma iasă în anul al doilea dela sămănare, în anul al treilea e mai multă iarbă prin trifoi, iar în anul al patrălea poţi să schimbi cultura, că trifoi numai e aproape de loc.

Să vedem acuma cari sunt cauzele acestui rău şi cum trebue să facem ca să avem un trifoi mai bun şi o trifoiste mai durabilă.

Se ştie că nu tot locul e bun de trifoi şi că avem mai multe soiuri de trifoi, cari merg bine numai pe anumite locuri.

Aşa trifoiul roşu de livadă cere un pământ adânc, argilos, fertil, reavăn, bogat în humos (stratul de pământ negru de deasupra) şi nu tocmai moale. Când anul e mănos, acest trifoi merge şi pe locurile mai pietroase, nisipoase şi afânate. In anii secetoşi însă pe asemenea locuri dispare acest trifoi.

Trifoiul alb merge bine şi pe ogoarele mai uscăcioase şi argiloase (hleioase). Acest trifoi e o adevărată mană pentru toate pământurile slabe.

Trifoiul hibrid sau svedez roşu deasemenea e foarte bun pentru fân, cere însă un sol reavăn, ca şi trifoiul de livadă.

Pentru păşuni şi fânete de deal se potriveşte trifoiul alb, trifoiul de deal, sulfina roşie, albă şi vătămătoare.

Luţărna cere un pământ frofund, argilos, compact şi foarte fertil. De acea e păcat de semânţa ce se aruncă pe pământul slab.

La munte ţăranul samănă trifoiul primăvara deodată cu o plantă protectoare, cum e ovăzul sau orzul. Indată după sămănare, dacă urmează o secetă, rădăcinile cerealelor pătrund mai adânc şi absorb toată reveneala solului, aşa că trifoiul se usucă, fie la încoltire, fie mai târziu.

La şes am văzut semănându-se trifoiul chiar fără plante protectoare. Şi 'n acest caz e nevoe de un timp ploios. Deaceia timpul cel mai potrivit la aruncarea seminţei de trifoi, e înainte de o ploiţă bună.

Afară de timpul secetos, care e un mare duşman al trifoiului, trebue să se considere în deosebi lipsa calcarului (var) în pământ. Această plantă furajeră, atât de necesară în gospodărie, pentru ca să poată creşte bine, are nevoe mare de mult calcar, pe carel extrage din pământ sub formă apoasă cu ajutorul rădăcinilor sale.

S'a constatat că 1.000 de kg. de trifoi roşu conţine 100 kg. de var, iar 1.000 kg. de alte soiuri de trifoi conţine 270 kg. var, pe când 10.000 kg. de paie de săcară conţin numai 25—39 kg. de var.

Afară de var, trifoiul mai are nevoe în pământ de acid fosforic şi de potasiu, căci în 10.000 kg. de trifoi se află 200—300 kg. de potasiu.

Deaceea, dacă pe acelaş loc vom pune câţiva ani dearândul trifoi şi iar trifoi, desigur că pământul se va degrada, va sărăci în calcar, potasiu şi acid fosforic şi vom avea un trifoi tot mai slab, până când nu se va mai face aproape de loc.

E nevoe deci să gunoim trifoiştele cu gunoi de grajd amestecat cu var şi cu multă cenuşă din vatră, care conţine potasiu şi fosfor. Numai în acest mod dăm înapoi pământului, ceea ceI luăm în fiecare an, când ridicăm trifoiul.

Dintre gunoirile artificiale pentru trifoişte se potriveşte bine Kainita.

Am mai văzut apoi că omul nostru e foarte lacom. Când seamănă ovăz sau altă plantă protectoare la un loc cu trifoiul, seamănă prea des ovăzul şi crede că va avea folos mare. In loc de trifoişte, are însă numai ovăz, căci rădăcinile acestei plante copleşesc pe cele ale trifoiului şi numai ici colo se mai ridică câte un firicel de trifoi firav şi îngălbenit.

Deaceea e bine ca în trifoişte să se seamene cereale protectoare rar de tot, iar trifoiul cât mai des. Când ogorul e bun, cerealele semănate rărut dau o recoltă dublă.

Trifoiul se seamănă primăvara cât mai timpuriu, pentruca plantuţele de trifoi când ies să mai apuce din reveneala ce o are pământul primăvara.

Astfel rădăcinioarele se întăresc şi rezistă la seceta şi arşiţa ce urmează câteodată prin Maiu şi Iunie. In secările de toamnă se poate semăna trifoiul primăvara încă înainte de zilele Dochiei, căci zăpezile mici ce mai cad, nui strică de loc. Măzărichea şi vătămătoarea se poate semăna toamna chiar prin săcară, căci aceste nu sufere de ger.

Indată după ce răsare trifoiul primăvara, are nevoe de căldură pentru ca să se desvolte bine, care căldură dacăi lipseşte, trifoiul e slab şiI copleşesc alte buruieni netrebnice.

Iată deci pe scurt cauzele de ce nu ţine trifoiul ca mai de mult:

1. Ogoarele noastre sunt în cea mai mare parte degradate şi le lipseşte varul, potasiul şi acidul fosforic, substanţe hrănitoare de mare importanţă, pe cari lea consumat trifoiul în anii trecuţi.

2. Semănarea prea deasă a cerealelor, ca plante protectoare, cari cereale în acest caz coplesesc trifoiul în buna sa desvoltare.

3. Alegerea nepotrivită a speciilor de trifoi pentru ogorul nostru.

4. Semânţa rea, care adesea nu încoltşeşte, buruieni rele, cum e cucuta, care înăduşe trifoiul, apele ce stagnează pe unele locuri în trifoişte, arătura prea puţin adâncă, seceta, frigul şi în genere pământurile slabe.

E bun trifoiul şi ajută mult în gospodărie, dară să nu uităm că cere o cultură îngrijită. Dacă aruncăm semânţa pe ogor numai aşa, la noroc, recolta va fi tot numai o chestie de noroc.

N. Paşcovici
„Progresul" Cernăuţi.

Prefectura judeţului Timiş-Torontal.

No. 4155/1928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Se aduce la cunoştinţă generală că în ziua de **11 August 1928 ora 12 a. m.** se va ţine a doua licitaţie publică cu termin de 45 zile, pentru împietruirea cu 715 m³ de andezit a şoselei judeţene Teremia - Mare — Sânnicolaul-mare între km. 8—800—29+120.

Licitaţiunea se va ţine în biroul serviciului economic al prefecturii judeţului în conformitate cu dispoziţiunile art. 72—83 din leega contabilităţii publice.

Concurenţii vor depune odată cu ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar, sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte şi supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de Lei 499.695.—

Caetul de sarcini, devizul, cum şi alte informaţiuni se pot obţine în zilele de lucru între orele 8—14, dela serviciul economic al prefecturii judeţului (et. I. 61).

Timişoara, la 21 Iulie 1928.

Prefect: Dr. Coste.
Şeful serviciului: *Mez.*

No. 1366/1928.

AVIZ

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construire a grădinei de copii din comuna Belinţ, în ziua de 20 August 1928 ora 10 a. m. se ţine licitaţie publică (Prefectura judeţului Etaj. II. No. 78), conform publicaţiunii inserate în Monitorul judeţului Timiş-Torontal.

Comitetul scolar judetean.

Primăria Municipiului Timişoara.

No. I. 20839/1928.

PUBLICAŢIUNE DE CONCURS.

Primăria Municipiului Timişoara, publică concurs pentru ocuparea postului de conducător al Lăptăriei comunale cu următoarele condiţiuni:

Reflectanţii îşi vor înainta cererea până la 1 Sept. 1928 însoţită de următoarele acte:

Actul de naştere, certificatul şcolar, certificat medical dovadă de satisfacerea obligaţiunilor militare, dovada că este cetăţean român, declaraţie de limbile ce cunoaşte, dovadă despre împlinirea altor eventuale posturi şi că postulantul are praxă în comerţul şi exploatarea industriei de lapte.

Postulanţii cari ocupă vreo funcţiune publică, vor prezenta consimţământul autorităţii respective prin care consimte la treecrea lui în serviciul municipiului.

Postulanţii vor mai prezenta referinţe scrise dela persoane particulare, cu cari au fost în relaţii de serviciu, sau sub a căror ordine au lucrat, sau cari prin situaţiunea lor sunt în stare să cunoască purtarea morală a postulantului.

Retribuţiunile sunt cele din clasa de salarizare VII. gr. 2.

Numirea este provizorie, iar definitivarea se va face numai după expirarea stagiului de un an.

Numirea este provizorie, iar definitivarea se va face numai după espirarea stagiului de un an.

Primar: **Dr. Georgevici** m. p.
Secretar: **Dr. Şagovici** m. p.
Pentru conformitate:
Dr. C. Bugariu
şef de serviciu.

Ministerul Industriei şi Comerţului.

Direcţiunea Generală a valorificărei Bunurilor Statului şi a Energiei.

Regiunea VIII. Industrială Timişoara.

No. 1216—18 Maiu 1928.

ANUNT OFICIAL

In baza legei speciale promulgată prin Inalt Decret Regal No. 1050 din 9 Aprilie 1928 şi publicat în Monitorul Oficial No. 90 din 25 Aprilie, verificarea şi controlul măsurilor de siguranţă pentru cazane, recipienţi sub presiune de orice fel, maşini şi instalaţiuni mecanice şi electrice vor fi executate pe întreg teritoriul ţărei de către Ministerul de Industrie şi Comerţ prin organele sale exterioare şi de control, în conformitate cu dispoziţiunile „Legei Relativă la măsurile de siguranţă pentru cazane, maşini, instalaţiuni casnice şi electrice precum şi la măsurile hygienice din stabilimentele industriale" publicată în Monitorul Oficial No. 253/1910.

Cu ordinul No. 40317 din 8 Maiu 1928 fiind însărcinaţi cu aducerea la îndeplinirea dispoziţiunilor suscitatelor legi, aducem la cunoştinţă publică următoarele:

1. Toţi proprietarii de cazane fără deosebire, din Regiunea Banatului judeţele Timiş-Torontal, Caraş şi Severin sunt obligaţi din timp de maximum 8 zile a înainta prin Organele administrative locale cărţile sau documentele cazanelor. — La caz dacă nu au documente vor arăta că unde sunt aceste documente şi din ce cauze nu le prezintă.

2. Revizuirile şi probele de cazane exclusiv numai organele acestui oficiu le vor face, având delegaţia specială în regulă iscălită de noi şi prevăzută cu stampila specială. Alte organe numai au drepturi nici la inspecţiuni de stabilimente, nici la revizuiri şi probe de cazane, afară de organele asociaţiei proprietarilor de cazane.

3. La încasări de taxe nu are drept nimenea. Taxele de verificări, revizuiri şi probe de cazane stabilite prin regulamentul special al Ministerului de Industrie şi Comerţ se vor vărsa direct la administraţiile Financiare urmând că recepisa adminsitraţiei Financiare să ni se prezinte nouă.

4. Taxele de examinare şi verificare sunt:

300 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire până la 2.5 m. p.

400 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 2.5 până la 20 m. p.

500 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 20 până la 50 m. p.

600 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 50 până la 100 m. p.

700 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 100 până la 200 m. p.

800 lei pentru cazanele cu supr. de încălzire dela 200 până la 20 în sus.

300 lei de orice recipient sub presiune.

300 lei de orice maşină cu aburi.

5. Să înţelege verificare şi examinare pentru care să aplică taxele precedente, operaţiile următoare:

a) Examinarea la faţa locului a modului de construcţie a instalaţiunilor prevăzute la art. 1. al acestor instrucţiuni.

b) încercarea cu presiune hidraulică a cazanului.

c) revizuire interioară a cazanului şi

d) controlul aparatelor de siguranţă şi funcţionarea lor.

e) revizuirele exterioare ale cazanelor,

f) vizitarea maşinelor de aburi.

6. Nu se poate pune în funcţiune nici un cazan, nici o maşină de aburi fără a trece mai înainte prin examinarea şi verificarea susarătată. Cazanele şi maşinele de aburi defectuoase, după repararea lor din nou se vor supune unei examinări şi verificări.

7. Ori şi ce schimbări în proprietatea unui cazan şi maşini de aburi trebue anunţată acestui Inspectorat, cerându-ne transcrierea pe numele proprietarului nou în baza unui contract de vânzare — cumpărare în regulă legalizat de autorităţile administrative locale.

8. Inaintea începerei campanici de treierat toate locomobilele agricole care sunt scadente la examinare şi revizuire vor trece prin această procedură. Toţi proprietarii de cazane locomobile şi acuma şi în viitor precum şi toţi proprietarii de ori şi ce fel de cazane şi de maşină de aburi sunt obligaţi prin cererе timbrată conform legei a cere revizuirea şi examinarea scadentă cel puţin cu una lună înaintea termenului la care doresc a face revizuirea şi examinarea scadentă.

Ori şi ce instalaţiune mecanică sau electrică, ori şi ce maşină numai cu autorizaţia noastră prealabilă se poate pune în funcţiune în baza unei cercetări a noastră făcută la faţa locului. Cercetările acestea sunt scutite de ori ce taxe afară de centralele hydro sau termo electrice care cad sub prevederile legei energici.

Toate autorităţile administrative, poliţiile şi jandarmeria sunt rugate să binevoiască a veghea asupra îndeplinirei celor sus publicate pentru a pune odată la punct şi în regulă chestiunea cazanelor. Toate autorităţile susarătate şi toţi cetăţenii din această regiune sunt rugaţi a preda poliţiei pe ori şi care individ care mai încearcă să procedeze la verificări şi examinări fără a avea delegaţia noastră în regulă, — aducându-ne imediat toate aceste cazuri şi la cunoştinţa noastră.

Timişoara, la 16 Maiu 1928.

ss. Ing. L. Faur
ss. D. Calcianu.

Pt. conformitate: Indescifrabil.

CINEMA:

CETATE: 29 Iulie — APOLLO: 30 şi 31 Iulie
CONCORDIA:

Fete de pension

Admirabilă dramă socială din zilele noastre. Cum poate fi salvată pentru societate o fată sedusă însă un moment de uitare de sine!...

In rolurile principale:
HANS BRAUSEWETTER, GRETE MOSHEIM,
ANGELO FERRARI.

Prod.: Hom-Film. — Monopol: Dorian-Film Oradea Mare.

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Sucursala Timişoara, Piaţa Tepeş Vodă No. 2. — Telefon No. 1200.

BCU Cluj / Central University Library Cluj